

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYƏ NAZİRLİYİ
ƏZİZ ƏLİYEV ADINA AZƏRBAYCAN DÖVLƏT
HƏKİMLƏRİ TƏKMİLLƏŞDİRMƏ İNSTİTUTU**

**ULU ÖNDƏR ÜMUMMİLLİ LİDER HEYDƏR
ƏLİYEVİN DOĞUM GÜNÜNƏ HƏSR OLUNMUŞ
ELMİ-PRAKTİKİ KONFRANSIN**

M Ə C M U Ə S İ

BAKİ – 2024

REDAKSIYA ŞURASI:

Professor N.A. Qasimov

Dosent M.T.Meybəliyev

Dosent T.H.Eyvazov

Dosent Z.M.Quliyeva

Dosent L.B.Bəxtiyarova

Dosent A.Z.Əfəndiyev

Professor R.K.Şirəliyeva

Professor T.A.Qafarov

Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyev

Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan tarixində dönüş yaradaraq, ölkənin istiqamətini tənəzzüldən tərəqqiyə doğru çevirən şəxsiyyət kimi yeri misilsizdir. Ulu öndərin siyasi və dövlət xadimi kimi fəaliyyət göstərdiyi dövr Azərbaycan tarixinin ən parlaq səhifələridir. Ümummilli liderin müəyyənləşdirdiyi prinsiplər bu gün ölkəmizin həyatının bütün sahələrində uğurla reallaşdırılır və məhz bunun nəticəsində Azərbaycan dinamik iqtisadi inkişaf yolu ilə inamla irəliləyir.

Bütün dünyada nüfuzlu siyasi xadim kimi tanınan Heydər Əliyev Sovetlər Birliyi kimi nəhəng dövlətin rəhbərliyində təmsil olunmaqla öz fitri istedadı və şəxsi nüfuzu ilə fərqlənmişdi. O, ilk azərbaycanlı idi ki, belə zirvəyə gəlib çıxmış, xalqına xidmətləri ilə bütün türk dünyasının fəxrinə çevrilmişdi. Hər zaman Azərbaycan xalqının mənafeyini düşünən Heydər Əliyev azərbaycanlı olması ilə fəxr edirdi. Müstəqilliyin qorunmasının onun əldə edilməsindən qat-qat çətin olduğunu deyən dahi rəhbər Heydər Əliyev özü bu ağır vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəldi. Heydər Əliyev dövlət müstəqilliyimizi əbədi və dönməz etdi, ölkəmizə sabitlik, sülh və əmin-amanlıq, siyasi islahatlar, demokratikləşmə, iqtisadi yüksəliş, sosial inkişaf gətirdi. O, atəşkəsə nail oldu, iqtisadiyyatı dirçəltdi, Azərbaycanı tənəzzül etmiş dövlətdən inkişaf edən ölkəyə çevirdi, Respublikamızın beynəlxalq əlaqələrini möhkəmləndirərək gələcək inkişafa hesablanmış neçə-neçə layihələrin, xüsusilə uğurlu neft strategiyasının təməlini qoydu. Düşülmüş xarici siyasət kursu ölkəmiz üçün təkcə siyasi dəstək deyil, həm də iqtisadi əməkdaşlıq və investisiya imkanları yaratdı. Azərbaycanın günbəgün beynəlxalq nüfuzu artmağa, iqtisadiyyatın müxtəlif

sahələrində külli miqdarda xarici sərmayələr yatırılmağa başlandı. Demokratik-hüquqi dövlət quruculuğu prosesi də tam ictimai-siyasi sabitlik bərqərar olunduqdan sonra həyata keçirildi. Zəngin dövlətçilik təcrübəsinə malik olan böyük strateq Heydər Əliyev hüquqi dövlətin Azərbaycan modelini ilk milli Konstitusiyanı yaratmaqla gerçəkləşdirdi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan tarixində yeganə şəxsiyyətdir ki, doğum günü öz tarixi önəminə görə tamamilə haqlı olaraq milli bayram statusu daşıyır. Məhz milli bayram olduğuna görədir ki, Ulu Öndərin doğum günü hər il həm Azərbaycanda, həm də dünyada azərbaycanlılar yaşayan ölkələrin demək olar ki, hamısında qeyd edilir. Cəmiyyətin bütün təbəqələri bu bayramı hiss edirlər. Bu da təbiidir: dövlətçiliyin əsasını qoyan şəxsin doğum günü elə həm də dövlətçiliyin ən vacib tarixlərindən biridir. Belə insanlar tarixin dönüş nöqtələridirlər. Buna görə də onları tarixi şəxsiyyət yox, tarixi fenomen kimi qəbul etmək, öyrənilməyə dərk etməyə çalışmaq gərəkdir. Azərbaycan dövlətçiliyinin, ordusunun, mədəniyyətinin, səhiyyə və təhsil sistemlərinin inkişafında Ümummillə liderin rolu əvəzolunmazdır. Heydər Əliyev şəxsiyyəti, onun həyatı və fəaliyyəti haqqında artıq yüzlərlə kitab yazılıb, filmlər çəkilib. Bir dövlət xadimi kimi, onun xalqı və vətəni üçün gördüyü işlər tədqiqatçıların elmi araşdırmalarının mövzusunə çevrilib. 1993-cü ilin may-iyununda hökumət böhranının son dərəcə kəskinləşməsi ilə ölkədə vətəndaş müharibəsinin baş verməsi və müstəqilliyin itirilməsi təhlükəsi yarandıqda Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevin hakimiyyətə gətirilməsi tələbi ilə ayağa qalxdı. Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycan Ali Sovetinin sədri seçildi, iyulun 24-də isə Milli Məclisin qərarı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirməyə başladı. Heydər

Əliyev rəhbərlik etdiyi bu dövr ərzində daim tərəqqisi üçün çalışdığı, doğma yurdu Azərbaycanın bir dövlət kimi ağır zaman və sərt sınaqlarından çıxardı. Heydər Əliyevin hakimiyyətdə olduğu dövrlər Azərbaycanın intibah dövrüdür. Məhz həmin illər ərzində Bakıda ən böyük abadlıq işləri görülmüş, bir sıra memarlıq ansambli, inzibati mərkəz, saray, institut, nəşriyyat, tədris korpusu, kompleks və özünün görkəmi ilə şəhərə rəvnəq verən neçə-neçə digər bina tikilib istifadəyə verilmişdir. Məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü sayəsində çox sayda memarlıq abidəsinin bərpası mümkün olmuşdur. Heydər Əliyevin Azərbaycanın gələcəyini düşünərək uzaqgörənliklə atdığı addımlardan biri də azərbaycanlılardan ibarət gənclərimizi gələcəyin müstəqil ölkəsi üçün gərəkli ixtisaslara yiyələnməkdən ötrü keçmiş Sovetlər İttifaqının nüfuzlu ali məktəblərinə göndərmək təcrübəsi kimi dəyərli təhsil ənənəsinin əsasını qoyması idi. Bu yolla Azərbaycanımızın elmi və kadr potensialı yüksəltdiyi kimi, xalqımızın milli-mənəvi, əxlaqı dəyərlərinin təbliği də həyata keçirilirdi.

Möhkəm bünövrə üzərində formalaşmış Azərbaycan dövləti bu gün sürətli inkişaf dövrünü yaşayır. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən düşünülmüş iqtisadi siyasət nəticəsində Azərbaycan bölgənin aparıcı dövlətinə çevrilmişdir. Azərbaycan dünyada yüksək imicə malik olan ölkə kimi tanınır, dövlətimiz nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarda təmsil olunur, bu gün paytaxt Bakı və Respublikamızın digər şəhərləri mötəbər beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi ideal məkandır. Heydər Əliyev idarəçiliyi məktəbinin davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan xalqının nail olduğu mühüm qələbələr, sürətli sosial-iqtisadi inkişaf, böyük quruculuq işləri, vətəndaşların

sosial rifahının ilbəl daha da yaxşılaşması, insan hüquq və azadlıqlarının yüksək təminatla qorunması, beynəlxalq standartlara uyğun vətəndaş cəmiyyətinin qurulması, qanunun aliliyini təmin edən hüquqi dövlət quruculuğu prosesinin uğurla həyata keçirilməsi Azərbaycan dövlətinin bu günkü reallığı olmaqla Ümumilli liderin xatirəsinə ən böyük hədiyyədir. Bu gün Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun ölkəmizdə sədaqətlə davam etdirilməsi digər sahələr kimi, səhiyyə sistemində də uğurlara yeni vüsət verib. Həyata keçirilən genişmiqyaslı islahatlar əhalinin sağlamlığının qorunmasına, xalqımızın həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasına, orta ömür müddətinin uzanmasına xidmət edir. Azərbaycan xalqının 30 il həsrətində olduğu Qarabağ Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi və rəşadətli Azərbaycan Ordusunun şücaəti ilə 44 günlük Vətən müharibəsində işğaldan azad olundu. Qələbə nümayişi Silahlı Qüvvələrimizin gücünü bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Bu şanlı qələbəni xalqımız haqlı olaraq qürurla, böyük sevinclə bayram edir və Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlayır. Tam əminliklə demək olar ki, Heydər Əliyevin uzun illərə hesablanmış strategiyasının uğurla tətbiqi nəticəsində səhiyyə sistemini qarşıda daha böyük tərəqqi və nailiyyətlər gözləyir.

**Əziz Əliyev adına
ADHTİ-nun rektoru**

professor Nazim Qasimov

ANGIOGENESIS, TISSUE HYPOXIA AND OXIDATIVE STRESS DURING MOTOR ACTIVITY OF VARIOUS DIRECTIONS AND INTENSITY

**Gunina Larisa¹, Orlov Alexander¹,
Danylchenko Svitlana², Roman Golovashchenko¹**

¹State Tax University of Ukraine;

²Kherson State University, Kherson, Ukraine

Introduction. The study of the mechanisms of OS-induced effects with typical of it hypoxia-induced gene expression, is important in searching criteria for evaluation and prediction of physical efficiency. Recent studies have shown that oxygen-sensitive protein complex with transcriptional activity, namely hypoxia-induced factor (HIF-1 α) plays the key role in the process of maintaining balance between the need for oxygen in living cells and its delivery. In mammals, HIF-1 α is considered a leading inducer of transcription gene expression which responds to the lack of oxygen. HIF-1 α is activated in physiologically important sites of oxygen pathway regulation, providing quick and adequate response to hypoxic stress, and, in particular, the expression of genes controlling the formation and growth of new blood vessels.

Induction of angiogenesis occurs when metabolic demands exceed the perfusion ability of existing vessels. It is most likely that the mechanism of such adaptive response lies in the fact that relative lack of oxygen leads to the

activation of angiogenic stimuli. Sport and physical load in this aspect are extremely interesting subject for research.

The results obtained in recent years make it possible to determine the physiological angiogenesis as an adaptive response during acute hypoxia or hypoglycemia. Given that VEGF is a stress-induced protein, its regulation is compared with other oxygen and glucose-regulated proteins, so angiogenesis may be considered as an adaptive response to oxygen deficiency. Moreover, since the expression of genes encoding angiogenesis is determined by the intensity of physical load, it confirms the view that angiogenic factors are the markers of physical efficiency. The key moment of the latter is appropriate energy supply to the muscle activity in a particular sport. For example, there might be responses without oxygen participation (anaerobic mechanism) which are realized through creatine phosphokinase, glycolysis and myokinase, or responses that use oxygen (aerobic metabolism). Each mechanism of energy supply has different potential. In particular, anaerobic mechanisms of energy supply are essential for short-term high-intensity physical load, while aerobic mechanisms are important for long-term work of moderate intensity. Each of these mechanisms is characterized by a certain level of tissue hypoxia and, accordingly, the rate of angiogenic processes. Therefore, to ensure a high level of physical efficiency of athletes, it is important to maintain optimal levels of VEGF in representatives of different kinds of sport.

The aim of the work was to determine the dynamics of VEGF content during intense physical load with different

(preferably aerobic, anaerobic or mixed mostly) mechanism for energy supply to tissues during physical exercise.

Results and discussion. The study has shown that in the blood serum from healthy untrained subjects, VEGF levels range from 27.0 to 63.0 $\text{pg}\cdot\text{ml}^{-1}$ averaging $(38.8\pm 10.6)\text{pg}\cdot\text{ml}^{-1}$, which corresponds to the literature data. It should be noted that this angiogenic factor is characterized by pronounced individual variations of its content, which determines a significant average deviation in statistical analysis of the data obtained. However, the initial content of the angiogenic factor and its increment are different for the members of different groups of studied athletes. For example, the maximum absolute initial value of VEGF in the muscle activity with oxygen consumption from 85.2 to 100.3 $\text{pg}\cdot\text{ml}^{-1}$ is observed in different cyclic sports, namely athletes, skiers, rowers. In anaerobic creatine phosphate-mediated supply to muscle activity, for example, the divers in the water, the lowest value of this indicator (from 46.3 to 54.8 $\text{pg}\cdot\text{ml}^{-1}$) was observed. Both mixed mechanisms of energy supply to the contractile activity of skeletal muscles are characterized by intermediate values of the VEGF content.

It should be also noted that the initial level of VEGF in athletes prior to the current load is higher than that in healthy untrained individuals, which, from our point of view, can be explained by the formation of adaptive mechanisms, including chronic oxidative stress in response to prolonged physical load. The results of experimental studies also show that in mice with “mini muscle” phenotype, VEGF expression and capillarity

(capillary / fiber ratio and capillary density) of the skeletal muscles, namely, the gastrocnemius and plantar quadratus muscle are higher compared to the control group of animals.

Thus, the prevalence of a specific mechanism of energy supply to the muscle activity in different sports and, consequently, the degree of oxygen contribution to providing physical activity are related to the degree of changes in the content of the main angiogenic factor, and hence indirectly, with the intensity of formation and growth of the blood vessels in athletes.

It should be noted that the level of the angiogenic factor in a group of athletes with aerobic mechanism of energy supply fluctuates between 20 and 32.2 $\text{pg}\cdot\text{ml}^{-1}$ and an increment in the group with anaerobic mechanism of energy supply is 24.0–37.5 $\text{pg}\cdot\text{ml}^{-1}$. So, it is evident that there is no visible difference between the groups. When mixed mechanism of energy supply, an increment of VEGF content ranges within 16.0–13.0 $\text{pg}\cdot\text{ml}^{-1}$. The phenomenon of nearly identical increment of VEGF content in the representatives of sports with different (aerobic and anaerobic) mechanisms of energy supply to working muscles that is independent on the initial values of the factor, requires further study. This phenomenon can not be explained by just an increase in the severity of oxidative stress. Perhaps, in such circumstances anti-angiogenic factors are also activated, hampering the increment rate of VEGF content, in order to prevent conversion of physiological angiogenesis in pathological one.

One of the most important metabolic manifestations of oxidative stress is precisely the prevalence of lipid

peroxidation processes over the degree of antioxidant protection, which, in turn, is expressed as an increase in pro-oxidant-antioxidant coefficient (C_{PA}). The results obtained suggest that in healthy untrained individuals, this index is 2.0 cu. When intense physical load, C_{PA} increases in representatives of all sports, but to different degree, which reflects the severity of oxidative process activation in the body, and it is proportionally correlated with VEGF increment compared with the data obtained in healthy untrained individuals

As a result of a correlation analysis, we have revealed that there is a statistically significant positive correlation between the studied parameters: the higher C_{PA} in the athletes, the greater their VEGF level in the blood serum ($r = 0.85$, $P < 0.05$). Because of different intensity of redox reactions in the body and different mechanisms of energy supply to the working muscles, for more in-depth analysis of VEGF, the data received from the representatives of all studied sports were divided into 4 groups, depending on the mechanism of energy supply to the working muscles. It has been revealed that the C_{PA} value in athletes of these groups differ significantly. However, in the mixed mechanism of energy supply, this difference is not significant, independent from the predominance of aerobic or anaerobic component. A similar dependence on energy supply also exists regarding the changes in the content of VEGF.

In our opinion, this is due to the inability to distinguish aerobic or anaerobic elements in the whole process of so-called “ragged” energy supply. However, there is a significant difference between the studied indices in the

representatives of sports with aerobic and anaerobic energy supply, which is directly caused by the difference in the severity of oxidative stress. Besides, in the dynamics of studied interval of training process, an increase in the content of angiogenic factor is mediated by peculiarities of individual exercises during training sessions (centric, eccentric) and focus of all training process at the stage of research on the development of specific motor characteristics (endurance, strength, flexibility, co-ordination, etc) depending on sport with a corresponding predominance of any mechanism of energy supply. As for the relationship between the severity of oxidative stress and the increment of VEGF content in dynamics of selected training period, the results obtained show that a positive correlation between these indicators is preserved at the end of the test.

It is known that about 95 % oxygen that enters the body is restored to the water in the mitochondria during oxidative phosphorylation. Remaining oxygen is converted into reactive oxygen species, usually resulting from the enzymatic reactions, which exert highly toxic effects on cells. Metabolic disorders against the background of the accumulation of damaging agents (free radicals, pro-oxidants, reactive oxygen species) define the essence of oxidative stress, and thus it is a major factor in the activation of physiological angiogenesis in athletes ^[5]. This is the fact that may explain the highest level of VEGF in the representatives of sports with mainly aerobic energy mechanism. There is also evidence that the frequency of the C allele of G⁶³⁴C polymorphism in the VEGFA gene is associated with a high aerobic endurance (according to the

maximum power and maximum oxygen consumption) and energy supply of aerobic metabolism (depending on the maximum lactate level). It increases simultaneously with the growth of sports mastery. Thus, G⁶³⁴C polymorphism in the VEGF gene is associated with physical efficiency of athletes.

In case when anaerobic glycolytic physical load prevails, a large amount of lactate, coming from the myocytes, is observed in the blood, apart from slowing oxygen transport in the tissue. This results in shifts in the blood pH to the acid side, which triggers a cascade of various metabolic processes (including an activation of lipid peroxidation, changes in the aggregate state of the blood toward hypercoagulation, an activation of humoral systems of the vascular tone control through Hageman factor, namely, kallikrein-kinin and renin-angiotensin systems), which, in turn, leads to disruption of homeostasis and the development of hypoxia through different mechanisms. Thus, tissue hypoxia, which is typical of physical activity with both aerobic and anaerobic mechanisms of energy supply, promotes metabolic alterations, involving an activation of angiogenesis. In this situation, differences are observed only in the severity of hypoxic events. It should be also noted that an activation of the angiogenesis in athletes with predominantly anaerobic mechanism of energy supply indicates the presence of oxidative stress, while the development of the latter is still considered a prerogative of only the physical activity with predominance of aerobic and mixed mechanism of energy supply.

Conclusions. Thus, oxidative stress and accompanying tissue hypoxia are among the determining factors for the activation of physiological angiogenesis during physical load, the severity of which depends on the intensity and orientation of the mechanisms of energy supply to working muscles. It allows us to consider angiogenesis as a marker of adaptation to muscular work in representatives of different sports.

regionlarda həmin illərdə azalma tendensiyası müşahidə olunmuşdur.

Deməli, göbələk patologiyası aşkarlandıqda dermatomisetlərin identifikasiyası xəstəyə keyfiyyətli tibbi yardımın göstərilməsində adekvat terapiyanın seçilməsinə imkan verir. Həkim dermatoveneroloqların qəbuluna pasientlərin qeyri-bərabər gəlməsi ambulator şəraitdə ixtisaslaşmış tibbi yardımın göstərilməsini çətinləşdirir. Bu isə dermatomikozların profilaktikasının təşkilati funksional modelinin municipal səviyyədə yayılmasının işlənib-hazırlanmasına zərurət yaradır.

Mündəricat

Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyev... Cavid Əhmədbəyli	4
PARODONT TOXUMALARININ İLTİHABİ XƏSTƏLİKLƏRİNİN MÜALİCƏSİNDƏ PROBIOTİKLƏRİN BƏRPAEDİCİ XÜSUSİYYƏTLƏRİNİN EKSPERİMENTAL QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ.....	8
Aslan Mammadov	
INFLUENCE OF ALVEOLAR RIDGE PRESERVATION USING AUTOGENOUS BONE AND CONNECTIVE TISSUE GRAFT HARVESTED FROM TUBEROSITY AREA. A CLINICAL AND RADIOGRAPHIC STUDY.....	9
Nəsirova R.İ , Abbasova Y.A, Əliyeva İ.S	
“BEYİN ÖLÜMÜ” DİAQNOSUNDA APNOE TESTİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ.....	10
Qasımova A.R , Əhədova P.C.	
AĞIZ BOŞLUĞU SELİKLİ QIŞASI XƏSTƏLƏRİNİN HƏYAT KEYFİYYƏTİNDƏKİ DƏYİŞİKLİKLƏR, ONLARIN MENTAL VƏZİYYƏTLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ.....	12
Султанова М.М., Агаева А.М.	
РЕЗУЛЬТАТЫ ХИРУРГИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ ТРАВМАТИЧЕСКОЙ КАТАРАКТЫ, ОСЛОЖНЕННОЙ ОФТАЛЬМОГИПЕРТЕНЗИЕЙ И ВТОРИЧНОЙ ГЛАУКОМОЙ, У ДЕТЕЙ.....	15
Гаджиева Н.М.	
НАСЛЕДСТВЕННЫЕ ДИСТРОФИИ РОГОВИЦЫ.....	18
Nuriyeva A.A., Sərdarlı F.F.	
HASİMOTO TİROIDİTİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNDƏ ULTRASƏS MÜAYİNƏ VƏ DOPLEROQRAFİYANIN ROLU.....	21

Qurbanova N.F., Aslanova V.Ə., Abdıyeva Y.D., Məhərrəmov S.M.	
HIPERTONİK ANGIOPATİYALİ XƏSTƏLƏRDƏ KOMBİNƏOLUNMUŞ MÜALİCƏNİN EFFEKTİVLİYİ.....	24
Qurbanova N.F., Aslanova V.Ə., Abdıyeva Y.D., Məhərrəmov S.M.	
PERİFERİK XORİORETİNAL DİSTROFİYALİ XƏSTƏLƏRDƏ BARYER LAZER KOAQULYASIYASININ EFFEKTİVLİYİNİN NƏTİCƏLƏRİ.....	27
Aslanova V.Ə., Qurbanova N.F.	
YENİDOĞULMUŞLARIN FLEQMANOZ DAKRİOSİSTİTİNDƏ İLTİHAB ƏLEYHİNƏ ETİOTROP MÜALİCƏNİN EFFEKTİVLİYİ.....	30
Qasimov N.A., Əkbərova İ.K., Kazimov A.K., Əliyev T.M.	
ONİKİBARMAQ BAĞIRSAĞIN PERFORASIYA OLUNMUŞ XORASININ LAPAROSKOPIK MÜALİCƏSİNİN XÜSUSİYYƏTLƏRİ.....	32
Ağayeva K.F., Quluzadə O.R.	
KƏSKİN MİOKARD İNFARKTI İLƏ TƏCİLİ YARDIM STANSİYALARINA MÜRACİƏTLƏR.....	34
Şirəliyeva R.K., Quliyeva G.R.	
İŞEMİK VƏ HEMORRAGİK İNSULTLU XƏSTƏLƏRİN DEMOQRAFİK VƏ KLİNİK SƏCİYYƏLƏRİNİN MÜQAYİSƏVİ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ.....	44
Bayramov V., Əsədov.H.	
FRONTAL SINUS MUKOSELİ YARANMA SƏBƏLƏRİ VƏ MÜALİCƏSİ.....	56
Əsədov Həsən, Əfəndiyev Kamranbəy.	
QULAQALTI VƏZİN ADENOMALARIN. VƏ ONLARIN CƏRRAHİ ÜSÜLLA MÜALİCƏSİNİN DƏYƏRLƏNDİRİLMƏSİ.....	59

A.S.İsmayılova², Y.Ş.Şıxəliyev¹, L.H.Kazımova¹, C.Q.Əliyev³, X.S.Bədəlova⁴	69
BAKI ŞƏHƏRİNDƏ 2016-2020-Cİ İLLƏRDƏ İLKİN VƏRƏM XƏSTƏLƏRİNDƏ MÜALİCƏNİN EFFEKTİLİYİNİN SƏVİYYƏSİ.....	
E.N.Məmmədbəyov¹, A.S.İsmayılova², L.H.Kazımova¹, C.Q.Əliyev³, Y.Ş.Şıxəliyev¹	
AĞCIYƏRİN MİKOBAKTERİYA İFRAZI VƏ DAĞILMA BOŞLUĞU İLƏ MÜŞAHİDƏ OLUNAN BİRTƏRƏFLİ İLKİN VƏRƏM XƏSTƏLƏRİNİN MÜALİCƏSİNİN EFFEKTİLİYİ	72
A.S.İsmayılova², Y.Ş.Şıxəliyev¹, L.H.Kazımova¹, C.Q.Əliyev³, X.S.Bədəlova⁴, N.R.Süleymanova¹	
İLKİN QEYDİYYATA ALINAN VƏRƏM XƏSTƏLƏRİNİN TƏMASLARI ARASINDA BAŞ VERƏN XƏSTƏLƏNMƏ VƏ YOLUXMA HALLARININ VƏZİYYƏTİ.....	75
д.м.н. Гасымова З.В.	
СОЗДАНИЕ КАФЕДРЫ ОРТОДОНТИИ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ ГОСУДАРСТВЕННОМ ИНСТИТУТЕ ВРАЧЕЙ ИМ. А.АЛИЕВА КАК ПРЕДРАСПОЛАГАЮЩИЙ ФАКТОР СОЗДАНИЯ КАФЕДРЫ ОРТОДОНТИИ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ МЕДИЦИНСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ.....	78
kafedra müdiri, t.e.d. Qasımoğlu Z. V. ass. t.ü.f.d. Əliyeva G.B.	
ORTODONTİK PASİYENTLƏRDƏ KOMPLEKTDƏN ARTIQQ VƏ RETENSİYA OLUNMUŞ DİŞLƏRİN YAYILMASI VƏ MÜALİCƏ TAKTİKASI.....	86
З.В. Гасымова, О.Ф. Гасымов, М.Г. , Мохаммадианфард	
СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ БИОМЕТРИЧЕСКОГО ИЗМЕРЕНИЯ МОДЕЛЕЙ МЕТОДОМ БОЛТОНА.....	89

Гасымов О.Ф. Алиева А.Б., Алиева Ф.А.	
КОМПЛЕКСНОЕ ЛЕЧЕНИЕ ДИСТАЛЬНОГО ПРИКУСА, В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ВОЗРАСТА ПАЦИЕНТОВ.....	92
V.A.Vəliyeva asp.	
PANORAM KENTGEN GÖSTƏRİCİLƏRİNƏ GÖRƏ AŞAĞI ÇƏNƏ 3CÜ MOLYARLARIN ANOMALİYALARI.....	95
Асс. Расулова М.А.	
СОСТОЯНИЕ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО СТАТУСА ПРИ ХРОНИЧЕСКИХ ПСИХИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЯХ.....	99
Xəlilova V.Z., Xəlilov S.Z., Kərimova G.İ.	
YUMURTALIQ ŞIŞLƏRI ZAMANI HE 4 VƏ SA 125 MARKERLƏRİNİN ÖYRƏNİLMƏSİNİN PERSPEKTİVLƏRI.....	103
Əkbərbəyova S.Ə., Məlikqasımova N.A.	
XRONİKİ ENDOMETRİTLİ QADINLARDA VAGİNAL VƏ UŞAQLIQ MİKROBİOTANIN TƏRKİBİ.....	106
Əkbərbəyova S.Ə., Məlikqasımova N.A.	
LAPAROSKOPİK MİOMEKTOMİYADAN SONRA UŞAQLIQDAXİLİ BİTİŞMƏLƏRİN İNKİŞAF EHTİMALI.....	110
Quliyeva L.X., Əliyev Z.Ü.	
AĞIZ BOŞLUĞU SELİKLİ QIŞASINDA ORAL QIRMIZI YASTI DƏMROVUN TƏZAHÜRÜ VƏ MÜALİCƏSİ.....	114
İsayev İ.A., Əyyubov F.Ə., Əliyeva N.V., Məmmədov A.Ş.	
DİZ OYNAĞININ DEFORMASIYAEDİCİ ARTROZLARINDA TROMBOSİTLƏRLƏ ZƏNGİNLƏŞDİRİLMİŞ PLAZMA İLƏ MÜALİCƏ.....	116
Əliyeva N.V., İsayev İ.A., Məmmədov A.Ş., Əyyubov F.Ə	
KOKSARTROZLU XƏSTƏLƏRDƏ ƏMƏLİYYATDAN SONRA APARILAN REABİLİTASIYA TƏDBİRLƏRİ.....	118

İsayev İ.A., Əliyeva N.V., Məmmədov A.Ş., Əyyubov F.Ə	
QAMIŞ SÜMÜYÜNÜN BİTİŞMƏYƏN SINIQLARININ İNTRAMEDULYAR OSTEOSİNTEZLƏ MÜALİCƏSİ.....	120
Cavadova A.A., Əliyeva E.M., Sultanova S.H., Qurbanova F.A.	
DOĞUŞ FƏALİYYƏTİNİN DİSKORDİNASİYASININ RİSK AMİLLƏRİ.....	129
Бабаев Д.А.	
ИЗМЕНЕНИЕ УРОВНЕЙ ИНТЕРЛЕЙКИНОВ ИЛ – 1В И ИЛ – 2 В РОТОВОЙ ЖИДКОСТИ У БОЛЬНЫХ С РАЗЛИЧНЫМИ ЗАБОЛЕВАНИЯМИ ПАРОДОНТА И ДИАБЕТИЧЕСКОЙ НЕФРОПАТИЕЙ.....	132
E.M.Ağayev, Y.V.Marinçenko, N.Ç.Nadirova	
AZƏRBAYCAN ƏCZAÇILIQ SEKTORUNDA RƏQƏMSAL RESEPT SİSTEMİNİN TƏTBİQİ.....	134
Исмаилов М.И.	
ИЗУЧЕНИЕ ЛОКАЛЬНОГО ИММУНИТЕТА РОТОВОЙ ПОЛОСТИ У БОЛЬНЫХ ПОЛУЧАЮЩИХ ДИАЛИЗНУЮ ТЕРАПИЮ.....	136
Ahmadli Fidan, Shahla Balayeva	
INFLUENCE OF SOCIO-DEMOGRAPHIC AND BEHAVIORAL CHARACTERISTICS ON HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE OF HIGH SCHOOL STUDENTS.....	138
Rəhimova L.İ.	
HESTASİON VƏ XRONİKİ ARTERİAL HİPERTENZİYALI HAMİLƏ QADINLARDA DÖLÜN HEMODİNAMİK GÖSTƏRİCİLƏRİ.....	152
Ə.X.Kərimov, Sevinc Seyran qızı, X.Z.Kərimova	
HEYDƏR ƏLİYEV – 101, QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!....	155

Ə.X.Kərimov, N.Ə.Əsgərov, F.Ə.Zeynalov, R.S.Zeynalov, T.E.Hüseynov, Sevinc Seyran qızı FATER MƏMƏCİYİNİN XOŞ VƏ BƏDXASSƏLİ ŞİŞLƏRİ OLAN XƏSTƏLƏRDƏ CƏRRAHİ ƏMƏLİYYATLARIN KLİNİKİ ARAŞDIRILMASI.....	159
Гулиева С.К., Джабарова М.Ю. ЛЕЧЕНИЕ ДЕТЕЙ С САГИТТАЛЬНЫМИ АНОМАЛИЯ- МИ ОККЛЮЗИИ II КЛАССА ДВУЧЕЛЮСТНЫМ ОРТОДОНТИЧЕСКИМ АППАРАТОМ.....	161
Şükürlü A.C., Əsgərova T.Ə. QARACIYƏRİN SERROZU ZAMANI BİOKİMYƏVİ GÖSTƏRİCİLƏRİN XUSUSIYYƏTLƏRİ.....	163
Şərifov T.M., Fətəliyeva G.R., İsmaylova K.İ., Nuriyeva M.A. YÜKSƏK HIPERTONİYASI OLAN DIABETİK NEFROPATİYALI XƏSTƏLƏRİN MÜALİCƏSİNDƏ LIZOPRİLİN A PREPARATININ TƏTBİQİ.....	174
Şərifov T.M., Fətəliyeva G.R., İsmaylova K.İ., Nuriyeva M.A. QREYVS XƏSTƏLİYİ (QX) İLƏ YANAŞI BRONXIAL ASTMASI (BA) OLAN XƏSTƏLƏRİN MÜALİCƏSİNDƏ PLAZMAFEREZİN TƏTBİQİ.....	176
A.İ.Quliyeva*, R.K.Şirəliyeva, R.L.Həsənov, Z.M.Sadıxova, Ü.Ə.Əsədova, M.N.Məmmədova, M.Y.Məmmədova DAĞINIQ SKLEROZ XƏSTƏLİYİN ÖLÜM GÖSTƏRİCİSİ VƏ LETALLIQ.....	178
Ширалиева Р.К.¹, Садыхова З.М., Гасанов Р.Л., Асадова У.А.¹, Гулиева А.И., Мамедова М.Н., Мамедова М.Ю. ДЕМЕНЦИИ. ОСОБЕННОСТИ ИХ ПРОЯВЛЕНИЙ. КЛИНИЧЕСКИЕ ПАТТЕРНЫ ДЕМЕНЦИИ ПРИ БОЛЕЗНИ АЛЬЦГЕЙМЕРА.....	180

¹M.S.Qaraxanova, ²E.T.Muxtarlı, ²P.B.Vəliyeva,	
¹S.N.Muxtarova	
CƏMİYYƏTDƏ VƏRƏMƏ QARŞI STİQMANIN QIYMƏT- LƏNDİRİLMƏSİNƏ DAİR SORĞUNUN NƏTİCƏLƏRİ.....	182
Əliyev E.Ş., Abbasov F.E., Əliyeva A.M.	
ÇOXSAyli TUTULUMU OLAN KORONAR ARTERİYA XƏSTƏLƏRİNDƏ DİSTAL QISA SEQMENT DARLIĞIN REZEKSİYA EDİLƏRƏK ÇIXARILMASI VƏ ANASTOMOZUN TİKİLMƏSİ TEXNİKASININ HOSPİTAL DÖNƏM NƏTİCƏLƏRİ.....	186
Əliyeva A.M., Quliyev F.Ə., Əliyev E.Ş.	
ÜRƏYİN İŞEMİK XƏSTƏLİYİ VE YANAŞI GEDƏN ARTERIAL HIPERTENZIYA VƏ ŞƏKƏRLİ DIABET TIP II OLAN VƏ OLMAYAN XƏSTƏLƏRDƏ CƏRRAHI REVASKULYARIZASIYA SONRASINDA ENDOTELIAL DISFUNKSIYANIN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ: MEXANİZMLƏR, TƏSİRLƏR	188
İsmayılova N.C.	
DİOKSİN VƏ İOKSİNƏ BƏNZƏR MADDƏLƏR DAVAMLI ÜZVİ ÇİRKLƏNDİRİCİLƏR KİMİ.....	191
Мирзоев Г. М., Агазаде А.Р., Агазаде Р.Р.	
ДЕНТАЛЬНАЯ ИМПЛАНТАЦИЯ У ПАЦИЕНТОВ С ДЕФИЦИТОМ ВИТАМИНА Д.....	194
А.Р. Агазаде, Р.Р. Агазаде, Мирзоев Г. М.	
СПОСОБ НЕМЕДЛЕННОЙ ДЕНТАЛЬНОЙ ИМПЛАНТАЦИИ. АТРАВМАТИЧНОЕ СОЗДАНИЕ ЛОЖА ЧЕРЕЗ КАНАЛ КОРНЯ ЗУБА У ОДНОКОРНЕВЫХ ЗУБОВ.....	197
Mustafayeva X. N., Məmmədova L. E., Babayeva N.T	
GİLƏMEYVƏLİ QARAÇÖHRƏ (<i>TAXUS BACCATA L.</i>) YARPAQLARINDA FLAVONOİD MƏCMUSUNUN SPEKTROFOTOMETRİK ÜSULLA MİQDARİ TƏYİNİ.....	201

Мустафаева Х. Н., Бабаева Н.Т., Мамедова Л.Э. КОЛИЧЕСТВЕННОЕ СПЕКТРОФОТОМЕТРИЧЕСКОЕ ОПРЕДЕЛЕНИЕ ФЛАВОНОИДОВ В ЛИСТЬЯХ <i>TAXUS</i> <i>BACCATA</i> L.....	206
İbrahimli H. İ., Qurbanova M.H. “BİBİHEYBƏT” GƏMİ TƏMİRİ ZAVODUNDA İŞÇİLƏRİN MÜVƏQQƏTİ PEŞƏ YARARSIZLIĞININ RASTGƏLMƏ TEZLİYİ VƏ NOZOLOJİ SƏBƏBLƏRİ.....	208
N.O.Məmmədova¹, R.K.Şirəliyeva², R.L.Həsənov² CAVAN XƏSTƏLƏRDƏ İNSULTUN RİSK FAKTORLARI....	217
Asadova T.A.¹, Hacıyev E.S.¹, Gurbanova J.F.², Ali-zade S.², RISK FACTORS FOR THE DEVELOPMENT OF HYPOXIC- ISCHEMIC ENCEPHALOPATHY IN PRETERM INFANTS....	220
Həsənova S.S., Əliyeva E.M., Paşayeva C.B., Zeynalova X.P. ERKƏN ZAHILIQ DÖVRÜNDƏ HİPOTONİK QANAXMALARI OLAN QADINLARDA APARILAN TƏDBİRLƏRİN, MAMALIQ VƏ CƏRRAHİYYƏ ƏMƏLİYYATLARININ TEZLİYİ VƏ EFFEKTLYİNİN NƏTİCƏLƏRİ.....	222
Mahmudova K. C., Fərəcova N.A., Eyvazov T.H. XRONİKİ VİRUS HEPATİTLƏRİNDƏ QARACİYƏR ZƏDƏLƏNMƏSİNİN ELASTOMETRİK GÖSTƏRİCİLƏRİ...	224
Qafarov T.Ə. GLOBAL PSIXI SAĞLAMLIĞIN VƏZİYYƏTİ VƏ PROBLEMLƏRİ.....	226
Əliyeva N.A. AZƏRBAYCANDA VƏ ONUN İQTİSADİ REGIONLARINDA KÖRPƏ ÖLÜMÜNÜN ÜMUMİ SƏCİYYƏLƏRİ.....	236
Rzaquliyeva L.M., Gülməmmədova Ç.V. REPRODUKTİV YAŞDA OLAN QADINLARDA ÇANAQ ORQANLARININ PROLAPSI İLƏ BAĞLI MAMALIQ AMİLLƏRİ.....	249

Hacıyev Elxan, Paşayev Rauf, Sevinc Hacıyeva QEYRİ-İNVAZİV MEXANİKİ VENTİLYASIYA OLUNAN XƏSTƏLƏRDƏ SEDASIYA VƏ AĞRISIZLAŞDIRMANIN ƏHƏMİYYƏTİ.....	254
Hacıyev Elxan, Paşayev Rauf, Samirə İbrahimova LAPAROSKOPIK QARIN BOŞLUĞU CƏRRAHİYYƏSİNDƏ ÜMUMİ ANESTEZİYA ZAMANI AĞCIYƏR VENTİLYASIYASINDA PEEP İSTİFADƏSİNİN RESPIRATOR SİSTEMƏ, HEMODİNAMİKA VƏ QAN QAZLARINA TƏSİRİ.....	256
Cavad-zadə S.M., Mustafayev E.M., M. Fiqarov V.İ., Fiqarov İ.G. UŞAQLARDA PERKUTAN NEFROLİTOTRİPSİYA.....	258
İsmayılova A.C., Zeynalova X.P., Cəfərova T.F., Həsənova S.S. ANTİFOSFOLİPİD ƏKSCİSİMLƏRİ OLAN HAMİLƏLƏRİN MÜXTƏLİF TERAPEVTİK ÜSULLARLA MÜALİCƏSİNİN NƏTİCƏLƏRİ.....	268
Zeynalova X.P., Cəfərova T.F., Həsənova S.S., Rzayeva A.V. REPRODUKTİV YAŞ DÖVRÜNDƏ OLAN QADINLARDA UŞAQLIQ BOYNUNUN DİSPLASTİK PROSESLƏRİNİN RASİONAL TERAPİYASI.....	271
Пашаева Д.Б., Алиева Е.М., Гасанова S.S., Зейналова X.P. ИСХОДЫ БЕРЕМЕННОСТИ И РОДОВ У ЖЕНЩИН С ВРОЖДЕННЫМИ ПОРОКАМИ МАТКИ.....	273
Məhəmməd Azər oğlu Nadirov, Nigar Xizri qızı Mikayılova ÜRƏYİN İŞEMİK XƏSTƏLİYİ ZAMANI BİOKİMYƏVİ GÖSTƏRİCİLƏRİN XUSUSİYYƏTLƏRİ.....	275
Əliyeva T.T. MÜSTƏQİL AZƏRBAYCAN DÖVLƏTİNİN QURULUŞU.....	284

Джафарова З.И., Таривердиева Р.Р., Фаталиева Г.Р. ВЫЯВЛЕНИЕ ГИПОГОНАДИЗМА У МУЖЧИН ПРИ ИНСУЛИНОРЕЗИСТЕНТНОМ САХАРНОМ ДИАБЕТЕ.....	291
Фаталиева Г.Р., Таривердиева Р.Р., Шарифов Т.И. К ВОПРОСУ ТЕРАПЕВТИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ ЖЕЛЧНОКАМЕННОЙ БОЛЕЗНИ.....	294
Aliyeva Vafa CLINICAL CASE: ADRENOLEUKODYSTROPHY.....	296
Ayan Mammadova THE ROLE OF ANTITHYROID DRUG THERAPY DURATION IN WEIGHT MANAGEMENT AFTER RADIOACTIVE IODINE TREATMENT FOR GRAVES DISEASE.....	300
Таривердиева Р.Р. БЕРЕМЕННОСТЬ НА ФОНЕ СИНДРОМА ГИПЕРПРОЛАКТИНЕМИИ.....	302
Babkina O. P.^{1,2}, Danylchenko S. I.³, Horoshko V. I.⁴ CASES OF DOMESTIC VIOLENCE - DOCTOR'S ACTIONS AND DOCUMENTING THEM. EXPERIENCE OF UKRAINE.....	305
Chorna I.O., Yaroshenko R.A., Panasenko S.I., Khorosh M.V., Zubakha A.B. CHARACTERIZATION OF URGENT SURGICAL CARE FOR GASTROINTESTINAL BLEEDING AT THE POLTAVA REGIONAL CLINICAL HOSPITAL FROM 2016 TO 2023.....	308
Gunina Larisa¹, Orlov Alexander¹, Danylchenko Svitlana², Roman Golovashchenko¹ ANGIOGENESIS, TISSUE HYPOXIA AND OXIDATIVE STRESS DURING MOTOR ACTIVITY OF VARIOUS DIRECTIONS AND INTENSITY.....	311
Kramar S.B.,¹ Zharikov M. Y.,¹ Nazarova D.I.,² Barbashova Y.P.² EXPERIENCE IN ORGANIZING THE WORK OF A STUDENT	

RESEARCH CLUB IN EARLY COURSES AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	319
Mamai O.V., Bilash S.M., Pronina O.M. MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE AVERAGE INDICATORS OF THE SPLENIC CAPSULE AT THE INTRODUCTION OF A COMPLEX OF CHEMICAL FOOD ADDITIVES IN THE EARLY STAGES OF EXPERIMENTAL RESEARCH	325
Olyinichenko Ya. O., Bilash S. M., Pronina O. M. MORPHOLOGICAL AND FUNCTIONAL REORGANISATION OF THE SUBMUCOSA OF THE RAT'S ILEUM ON THE BACKGROUND OF SHORT-TERM ADMINISTRATION OF FOOD CHEMICAL ADDITIVES IN THE COMPLEX.....	328
Ostrovska Svitlana, Koshelenko Valeriya, Gapaeva Sofia, Kolyada Artem DEVELOPMENT OF DISEASES AS A RESULT OF EPIGENOME FUNCTION VIOLATIONS UNDER THE INFLUENCE OF CADMIUM.....	331
Rakayeva Anastasiya, Aravitska Mariya, Vasyl Stefanyk CORRECTION OF NUTRITIONAL STATUS OF THE POST- COVID-19 SYNDROME IN ELDERLY PERSONS BY REHABILITATION.....	334
Sarapuk Roman, Sheremeta Lidiya, Vasyl Stefanyk REHABILITATION OF ELDERLY WOMEN WITH DEMENTIA WITH OSTEOPOROTIC RADIUS FRACTURE...	337
¹Zharikov M. Y., ¹Kramar S.B., ²Nazarova D. I. THE INFLUENCE OF DEXAMETHASONE AND ADRENALINE ON THE CONDITIONS OF MASTCELLS OF THE HEART OF RATS.....	340
Hüseynov N.M., Əfəndiyev A.Z., Quliyev M.D. İLBİZ PƏNCƏRƏSİNİN TRAVMATİK FİSTULASI ZAMANI MÜALİCƏ TAKTİKASININ SEÇİMİ.....	343

Hüseynov N.M., Quliyev M.D., Əfəndiyev A.Z. RİNOPLASTİKADA ELEKTROCƏRRAHİ ÜSULLARIN TƏTBİQİNİN EFFEKTİVLİYİ.....	346
¹Н.Р.Гулиева, ²Р.Ю.Мамедова, ¹А.Э.Зейналов, ¹Д.Р.Мамедзаде, ²М.С.Караханова. ВЛИЯНИЕ МАТЕРИНСКОЙ ПОСЛЕРОДОВОЙ ДЕПРЕССИИ НА ДЕТЕЙ С АУТИСТИЧЕСКИМИ РАССТРОЙСТВАМИ: РЕЗУЛЬТАТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ В ГОРОДЕ БАКУ.....	348
Zahidova K.X., Quliyev F.Ə. VENA DAXİLİ III DƏMİR SAXARATININ XRONİKİ ÜRƏK ÇATIŞMAZLIĞI VƏ ANEMİYALI XƏSTƏLƏRİN EXOKARDİOQRAFİK PARAMETRLƏRİNƏ TƏSİRİ.....	351
Джахангиров Т.Ш., Кулиев Ф.А., Захидова К.Х., Мамедова Г.Т., Гумбатова А.Б. ВЛИЯНИЕ САКУБИТРИЛ /ВАЛСАРТАНА НА ПОКАЗАТЕЛИ ДИАСТОЛИЧЕСКОЙ ФУНКЦИИ ЛЕВОГО ЖЕЛУДОЧКА У БОЛЬНЫХ ХРОНИЧЕСКОЙ СЕРДЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТЬЮ С АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИЕЙ.....	353
Kheder Akatieh, Ahmad Zaher Sakkal Curator dosent Sultanova Nigar PITANGUY LIGAMENT AND EXTENSIONAL NASAL GRAFT IN RHINOSEPTOPLASTY.....	356
Ahmed Zaher Sakkal, Kheder Akatieh DETERMINATION AND TREATMENT OF LACRIMAL GLAND PROLAPSE DURING BLEPHAROPLASTY.....	358
А.А.Нуриева, М.М.Мурсалов, Г.М.Мамедов ПЕРВЫЕ ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ЛУЧЕВОЙ ДИАГНОСТИКИ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ.....	360

Mürsəlova S.Ə., Mirzəyeva X.M., Həsənova S.S., Paşayeva C.B., Vəliyeva S.S.	
QEYSƏRİYYƏ KƏSİYİNDƏN SONRAKI ÇAPIĞIN DİAQNOSTİK MEYARLARI VƏ TƏBİİ DOĞUŞUN APARILMA XÜSUSİYYƏTLƏRİ.....	362
¹Tağızadə R.K. ²Qasımova S.H.	
MXA VƏ CR ZÜLALLARININ RESPİRATOR VİRUS İNFEKSİYALARIN DİFFERENSİAL DİAQNOSTİKASINDA DƏYƏRİ.....	365
¹Р.К. Тагизаде, ²Л.И.Рустамова, ¹Ф.В.Гылынджова	
МИКСТ ВИРУСНАЯ КИШЕЧНАЯ ИНФЕКЦИЯ У ДЕТЕЙ В Г.БАКУ.....	367
Tağızadə R.K. ¹Məmmədov F.M. ², Babayeva G.İ. ².	
AZƏRBAYCANDA ƏHALİ ARASINDA İV-LƏ XƏSTƏLƏNMƏ HALLARININ REGIONLAR ÜZRƏ RASTGƏLMƏ TEZLİYİNİN ARAŞDIRILMASI.....	370
Tağızadə R.K., Naciyeva G.K.	
İMMUNKOMPROMETİV ŞƏXSLƏR ARASINDA İNFEKSİYON VƏ AUTOİMMUN SİNDROMLARIN PROQNOZLAŞDIRILMASI.....	374
¹Tağızadə R.K., ²Mustafayeva X.F.	
ANTİ-NEYRONAL ANTİCİSİMLƏRİN AUTOİMMUN ENSEFALİTİN DİFFERENSİAL DİAQNOSTİKASINDA İSTİFADƏSİ.....	376
Тагизаде Р.К.¹, Исмаилов А.И.², Ахмедова Л.М.³, Мамедова Р.С.³, Наджафова Д.А., ¹ Алиева М.К.³.	
ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОРРЕЛЯЦИОННЫХ ВЗАИМОСВЯЗЕЙ УРОВНЕЙ ПРОВОСПАЛИТЕЛЬНЫХ ЦИТОКИНОВ С МОНОЦИТАРНОЙ ВОСПАЛИТЕЛЬНОЙ РЕАКЦИЕЙ У БОЛЬНЫХ ЯЗВЕННЫМ СТОМАТИТОМ С ЗАБОЛЕВАНИЯМИ ЖЕЛУДОЧНО – КИШЕЧНОГО ТРАКТА.....	379

- Тагизаде Р.К.¹, Рагимова Ш.Д.², Ахмедова Л.М.²,
Ахундова Ф.М.¹, Алифаттах-заде С.С.¹, Нушиева Ш.М.²**
ЖЕЛЕЗОДЕФИЦИТНАЯ АНЕМИЯ И ПЕРЕКИСНОГО
ОКИСЛЕНИЯ ЛИПИДОВ В ПЛАЗМЕ И В ЭРИТРОЦИТАХ
У БОЛЬНЫХ МИОМОЙ МАТКИ..... 382
- T.R.Əliyev, Z.T.Zahidov**
İKİ VƏ ÜÇ KƏSİKƏDƏN İCRA OLUNAN EZOFAQOEK-
TOMİYA. MÜSBƏT VƏ MƏNFİ CƏHƏTLƏRİ..... 384
- Z.F.Mehdiyeva**
RİSK FAKTORLARININ TƏHLİLİ ƏSASINDA
PREEKLAMPSİYANIN PROQNOZLAŞDIRILMASI..... 387
- Gulustan H. Babayeva¹, Umud R. Mahmudov², Emin E.
Mammadov^{1,3}, Ferid V.Guliyev⁴, Emin Kh. Verdiyev⁵, Ulvi
R.Machanov⁶, Rovshan F. Ibishev⁷, Habil M. Huseynov⁸,
Ziyad S.Zalov⁹, Surayya Y. Ismayilova¹⁰, Rashad A. Hasanov^{1,11},
Aghabaji V.Musayeva¹, Hikmat I. Ibrahimli¹², Anna
Cano-Catala¹³, Pablo Parra¹⁴, Leticia Moreira¹⁵, Olga P.
Nysen¹⁴, Francis Mégraud¹⁶, Colm O'Morain¹⁷, Javier P.
Gisbert¹⁴.**
FEATURES OF THE CHOICE OF FIRST-LINE DRUGS FOR
ERADICATION OF *HELICOBACTER PYLORI* IN
AZERBAIJAN IN 2020-2023: RESULTS OF THE EUROPEAN
HELICOBACTER PYLORI REGISTRY (HP-EUREG)..... 391
- Qulizadə V.A., Naibov N.M.**
APTEK TƏŞKİLATININ DAYANIQLI İNKİŞAFINA TƏSİR
EDƏN BƏZİ AMİLLƏRİN ÖYRƏNİLMƏSİ..... 396
- Fərid R. Əhmədbəyli,**
QLEYZ VƏ TERMOSİKL PROSESLƏRİN KERAMİK
VİNİRLƏRİN SƏTH NAHA MARLIĞINA VƏ
MİKROSƏRTLİYİNƏ TƏSİRİ..... 398
- Мешадиева-Байрамова Сабина Энвер кызы, Байрамов
Адыль Аллахъяр оглы, Ахундбейли Гюляра Аббас кызы,**

Исмайлова Кёнуль Идрис кызы ПРИМЕНЕНИЕ АНАЛОГОВ ГПП-1 РЕЦЕПТОРОВ ПРИ СИНДРОМЕ ПОЛИКИСТОЗНЫХ ЯИЧНИКОВ У ПАЦИЕНТОВ С ОЖИРЕНИЕМ И С НОРМАЛЬНЫМ ВЕСОМ.....	401
İsmaylova K.İ., Şərifov T.M., Məşədiyeva-Bayramova S.Ə. WOLFRAM SİNDROMU VƏ MÜASİR YANAŞMA METODLARI.....	404
Zeynalov A.F., Hətəm-Zadə E.M, İsgəndərova G.N AİLƏ HƏKİMLƏRİNİN TƏCRÜBƏSİNDƏ AĞCIYƏRLƏRİN XRONİKİ OBSTRUKTİV XƏSTƏLİKLƏRİN DİAQNOSTİKASININ XÜSUSİYYƏTLƏRİ.....	406
Ailə təbabəti kafedrasının professoru, t.e.d İ.İ Ələkbərov^{1,2} ÜRƏK ÇATIŞMAZLIĞI PROBLEMİNİN AİLƏ HƏKİMİ TƏCRÜBƏSİ ÜÇÜN AKTUALLIĞI.....	426
Ailə təbabəti kafedrasının professoru, t.e.d. Ələkbərov İsfəndiyar^{1,2} ARTERIAL HIPERTENZIYANIN DƏRMAN MÜALİCƏSİNİN MÜASİR PRINSİPLƏRİ.....	430
Rüstəmov H.--, Hüseynov N. M. QEYRİ-ALLERGİK/VAZOMOTOR RİNİTİN PROFİLİ.....	438
Əliyeva K.C. HAMİLƏLİK DÖVRÜNDƏ HERPES SİMPLEX VİRUSU-2 İMMUNOGLOBULİNİN G SƏVİYYƏSİ.....	442
İbrahimova S.A. SİNİR SİSTEMİNİN TİPİNƏ GÖRƏ FƏRQLƏNƏN SİÇOVULLARIN YADDAŞ PROSESİNƏ ZÜLALLI QİDANIN TƏSİRİ.....	446

Mehdiyev S.X., Mustafayev İ.İ. AZƏRBAYCANDA ŞƏKƏRLİ DIABET TIP 2 XƏSTƏLƏRDƏ IRSI MEYLLİYİN KLİNİKİ-EPIDEMIOLOJİ XÜSUSİYYƏTLƏRİNİN ÖYRƏNİLMƏSİ.....	448
Алиев С.З., Мейбализаде Р.М. ПРОФИЛАКТИКА ОСЛОЖНЕНИЙ КОСТНОЙ АУГМЕНТАЦИИ.....	451
Çiçək Adıgözəlova KADMİUM ZƏHƏRLƏNMƏSİ VƏ PROFİLAKTİKASI.....	453
L. A. Mehdi Zadə, B. M. Əsədov. ŞƏKƏRLİ DİABET XƏSTƏLƏRİNDƏ PSİXİPOZUNTULARIN KLİNİKİ XÜSUSİYYƏTLƏRİNİN ÖYRƏNİLMƏSİ.....	456
Kərimov S.H., Mirzəyev A.H. RESPUBLİKANIN FƏRQLİ İQLİM QURŞAQLARINDA DƏRİNİN SƏTHİ GÖBƏLƏK XƏSTƏLİKLƏRİNİN EPIDEMİOLOGİYASININ TƏDQIQI.....	463